

І. М. Сопілко,
доктор юридичних наук, професор

І. В. Головня,
магістр права

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАКОННОСТІ ТА ПРАВОПОРЯДКУ В УКРАЇНІ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНИХ ІНСТИТУЦІЙ

Національний авіаційний університет
проспект Космонавта Комарова, 1, 03680, Київ, Україна
E-mail: sopilko_i@ukr.net

Мета: у статті автори досліджують сучасні способи забезпечення законності та правопорядку.
Методи дослідження: під час написання статті використовувались методи аналізу та синтезу. Використаний компаративний метод дослідження. **Результати:** автори акцентують увагу на теоретичних підходах визначення законності та правопорядку. Автори погоджуються із думкою науковців про потребу реального дотримання законів усім прошарками суспільства. **Обговорення:** окремо, авторами акцентується увага на переосмисленні законності та правопорядку в Україні.

Ключові слова: забезпечення; права людини; законність; правопорядок; правосвідомість; громадянське суспільство.

Постановка проблеми та її актуальність. Сучасні умови розвитку держави та суспільства пов'язані зі змінами соціального, економічного, правового середовища існування особи та функціонування державного апарату. Зміст цих перетворень характеризується демократизацією суспільного життя, забезпеченням прав людини та громадянина. Держава із категорії споживача результатів діяльності особи і суспільства має перейти в стан основного суб'єкта забезпечення їх прав, свобод, потреб та інтересів, тому для виконання цього важливого завдання необхідно переосмислити поняття законності та правопорядку, особливо в діяльності державних органів на сучасному етапі розвитку суспільства та держави. Окремі вимоги щодо законності та правопорядку пов'язані із взятими на себе зобов'язаннями у зв'язку із зобов'язаннями щодо адаптації законодавства до міжнародних стандартів у зазначеній сфері.

Аналіз досліджень і публікацій. На сьогодні проблеми, пов'язані із забезпеченням

законності та правопорядку, є предметом доволі активного наукового обговорення. Вивченню окремих аспектів законності присвячені праці таких вітчизняних та зарубіжних вчених, як: В.К. Колпакова, Р.А. Калюжного, А.Ф. Крижанівського, Р.В. Левківського, І.П. Малютіна, О.В. Мінченка, І.М. Сопілко, І.Ю. Хомишина, Р.Я. Шай тощо. Серед усього спектру досліджень велика частина із них присвячена проблемам визначення сутності і змісту законності, як одного із засобів забезпечення правопорядку, ряд праць присвячено питанням застосування законності в діяльності органів держави і в системі державного управління, окремі з них присвячені питанням відповідності вимог щодо законності та правопорядку міжнародним стандартам.

Проте, поза увагою дослідників залишаються окремі питання щодо забезпечення законності та правопорядку в умовах реформування державних інституцій. Отже, виходячи із наявних досліджень, вважаємо за доцільне в даному дослідженні визначити існуючі проблеми із дотриманням законності та виокремити напрямки

впливу законності на становлення правопорядку в Україні.

Предметом дослідження є особливості становлення і забезпечення законності та правопорядку в Україні в умовах реформування основних державних інститутів.

Виклад основного матеріалу. В умовах становлення правової держави та в контексті інтеграції України до стандартів ЄС важливим є дотримання принципу законності, який часто в джерелах називається вимога верховенства закону. Дотримання цього принципу свідчить про рівень захищеності життєво важливих інтересів особи, суспільства і держави.

Аналізуючи поняття законності, слід, перш за все, зазначити, що більшість авторів наукових праць визнають складний характер законності. До неї включають багато складових, їй дають різні якісні характеристики. Загальними суб'єктами забезпечення законності і правопорядку дослідниками визначені, в основному, як суб'єкти публічної влади, а також громадські організації та громадяни. Загальнотеоретичний зміст законності передбачає визначення її змісту з позицій правового режиму неухильного додержання вимог законів і підзаконних актів суб'єктами правовідносин [14, с. 121]. Проте, на думку ряду вчених, «збереження самого терміну «верховенство закону» у зв'язку з введенням у національну правову систему принципу верховенства права виглядає сумнівним. Оперування цими двома термінами породжує певну плутанину, оскільки англійське Rule of law досить часто політиками, журналістами, а інколи і перекладачами творів іноземних авторів, тлумачиться як «верховенство закону». З огляду на недопущення цієї плутанини на думку М.І. Козюбри, термін «верховенство закону» відсутній у Конституції України і використовується термін верховенство права [4].

Загальновідомим є той факт, що найбільш ефективним та універсальним регулятором суспільних відносин є закон, тому питання, що пов'язані з його підготовкою, виданням та реалізацією, завжди були в полі зору юридичної науки і практики. Особливо важлива роль законів у періоди, що характеризуються такими суспільними трансформаціями як зміна суспі-

льного ладу, проведення реформ у різних сферах суспільних відносин. З огляду на це, суспільно-політичні перетворення, що відбуваються в Україні останні двадцять років, потребують своєчасного законодавчого забезпечення, з одного боку, та неухильного виконання правових приписів усіма суб'єктами, кому вони адресовані – з іншого. Йдеться про створення й підтримання в державі режиму законності [11, с. 38].

Нормативне визначення законності, безперечно, є необхідною умовою функціонування будь-якої правової, соціальної та демократичної держави, зокрема, її правової системи, органів державної та публічної влади, населення тощо. В Україні принцип законності насамперед закріплено в Конституції України, де викладено в такій редакції: «органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до законів України» (ст. 6), а також «органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України» (ст. 19) [6].

Законність доволі часто розглядається в теорії права як державно-правовий режим, що забезпечує загальнообов'язковість юридичних норм у суспільстві та державі. Її сутність полягає в обов'язковості виконання правових приписів. У сфері функціонування виконавчої влади, у діяльності органів державного управління ця вимога виявляється особливо суворо. Вона міститься у багатьох нормативних актах, починаючи з Конституції України, формулюється, як правило, згідно із законом і ґрунтується на ньому. Юридичні норми є обов'язковими для усіх доти, поки вони не змінені чи не відмінені, а всі державні та недержавні структури, їх представники, формування громадськості, громадяни України та іноземці зобов'язані суворо їх дотримуватися [17].

Законність, на думку С. Тимченка, Р. Калужного, Н. Пархоменка та С. Легши, є фундаментальною категорією всієї юридичної науки та практики, вона відображає ступінь виконання законів, їхній вплив на суспільні відносини, свідомість, волю та поведінку людей. З одного боку

таке визначення є більш комплексним, проте з другого – трохи звуженим. Увага сконцентрована на виконанні законів людьми в суспільстві. При цьому до принципів законності автори відносять верховенство закону, загальність законності, дотримання режиму законності, гарантії, доцільність, демократизм та справедливість законності, єдність та встановлення контролю законності, взаємозв'язок законності та культури [5, с. 318].

Паралельно, зупинимося на співвідношенні законності та правопорядку як правових категорій. Аналізуючи співвідношення правопорядку та законності, І.Ю. Хомишин встановив, що між ними наявні взаємозв'язки, які зумовлюють їх взаємну детермінованість. Розгляд сутності феноменів правового порядку та законності дає змогу зробити висновок, що вони співвідносяться у такий спосіб:

1) правопорядок являє собою мету правового регулювання, саме для його досягнення видаються закони та інші нормативно-правові акти, періодично удосконалюється законодавство, вживаються заходи для зміцнення законності;

2) не можна домогтися правопорядку іншими способами, крім удосконалення правового регулювання та забезпечення законності;

3) зміцнення законності закономірно і неминуче приводить до зміцнення правопорядку;

4) конкретний зміст правопорядку залежить від змісту законності [16, с. 407].

Ми погоджуємось із думкою А.Ф. Крижанівського, що правопорядок як правова цінність одночасно виступає і метою правового регулювання, яка полягає в створенні за допомогою правового впливу належних умов нормального функціонування і розвитку суспільства. Для цього право повинно відображати фактичні суспільні відносини, які становлять «будівельний матеріал» правопорядку в суспільстві. Такий «кругообіг» права і правопорядку в «природі» суспільного життя і створює таку необхідну гармонію права і правопорядку в правовому бутті людей. На думку А.Ф. Крижанівського, правопорядок завжди пов'язаний з певною людською спільнотою і легалізованою в ній суверенною владою, які

існують на певному територіальному просторі у межах визнаних державних кордонів [7, с. 39].

Сьогодні Україна активно намагається влитися у світове співтовариство. Робить важливі реформи, які б наблизили нашу державу до європейської моделі. Інтеграція у світову спільноту сприятиме проведенню політичної і правової реформи в Україні та забезпечить становлення громадянського суспільства в державі, адже більшість країн Заходу функціонують на засадах такого суспільства і вважає, що інтеграція у світову спільноту сприятиме розбудові громадянського суспільства шляхом проведення відповідних реформ в Україні. Тому однією з умов вступу України в Європейське співтовариство є наявність розвинутих та самодостатніх інститутів громадянського суспільства. На цьому шляху первинною потребою є прийняття відповідних законодавчих актів, у яких були б закладені основи громадянського суспільства та впровадження їх в практику законотворення [15, с. 12]. Наголосимо, що поряд із свободою особи в громадянському суспільстві в неї існують і обов'язки та необхідність дотримання відповідних норм, які встановлені державою як загальнообов'язкові правила для усіх. Усі ці правила підпорядковуються принципу законності та забезпечують формування належного правового порядку в суспільстві.

Отже, як бачимо, більшість учених та дослідників у зазначеній галузі сходяться на думці, що не можна досягнути правопорядку іншими способами, ніж вдосконалення правового регулювання та забезпечення законності та зміцнення режиму законності в суспільстві. З цією метою державі потрібний певний апарат влади, який би забезпечував керування нею (державою) за допомогою різноманітних методів і засобів – економічних, політичних, ідеологічних, організаційних, правових. Серед останніх найважливіше місце посідають такі, що спрямовані на зміцнення законності та правопорядку, без яких неможливо забезпечити нормальну життєдіяльність суспільства, його громадян. Введення законів та їх дотримання – найдавніший і найцивілізованіший спосіб керування людьми, що сьогодні визнано усіма розвиненими демократичними країнами, світовою спільнотою. З цього приводу необхідно

згадати відомі й дотепер актуальні слова Платона, який вважав, що керувати державою і видавати закони – важкий і відповідальний обов'язок, тому, на його думку, правителі і законодавці повинні бути фахівцями мудрими і досвідченими в управлінні державою і суспільством, мають володіти високими моральними якостями, – тоді закони будуть розумними і справедливими. «Мудрий законодавець, – пояснював Платон, – турбується не тільки про те, щоб створити кращі соціальні умови і захист лише для якогось окремого соціального прошарку, а й такі умови, за яких усі соціальні верстви населення були б щасливіми» [9, с. 147].

У сучасних навчальних посібниках з теорії держави та права поняття «правопорядок» визначається як стан (режим) правової упорядкованості (урегульованості і погодженості) системи суспільних відносин, що складається в умовах реалізації законності. Інакше кажучи, це є атмосфера нормального правового життя, що встановлюється в результаті точного і повного здійснення розпоряджень правових норм (прав, свобод, обов'язків, відповідальності) усіма суб'єктами права.

Підкреслено, що правовий порядок як динамічна система вбирає в себе усі впорядковані засади правового характеру [12, с. 454]. При цьому кожна країна формує свій правопорядок, а необхідність його формування і вдосконалення зумовлюється двома зустрічними інтересами – громадянського суспільства і держави, їх основними законами і тенденціями розвитку.

На думку вчених правопорядок може бути визначений як стан відносно усталеної правової упорядкованості (урегульованості і погодженості), захищеності і безпеки правової системи суспільства, який складається за умови реалізації принципу верховенства права та авторитету закону (законності). Під правопорядком, у зв'язку з цим, розуміється атмосфера (устрій) нормального, сприятливого, правового життя суспільства, що встановлюється в результаті здійснення приписів правових норм (використання дозволів (прав), виконання обо-

в'язків, додержання заборон) усіма суб'єктами права [12, с. 499].

Умовами наявності стабільного правопорядку наводять: існування якісного законодавства і високого рівня додержання законності. Характерними рисами правопорядку вченими вказуються як послідовний демократизм та гармонійне поєднання суспільних та особистих інтересів. Заснований на праві й законності правопорядок визначається необхідним елементом правової держави. Як відмічається, на сьогоднішній день в Україні правопорядок забезпечується усіма гілками державної влади, особливе місце відводиться правоохоронним органам. Важливою гарантією правопорядку із іншого боку можна вважати виконання громадянами конституційного обов'язку додержання законів (ст. 68 Конституції України) [1, с. 720].

Більшість дослідників сходяться на думці, що сучасний стан забезпечення законності і правопорядку потребує суттєвого вдосконалення, зважаючи на:

1) значну кількість нормативних актів, яка продовжує швидко зростати;

2) наявність значної кількості прогалин та колізій у існуючих нормативних актах, а також їх взаємна суперечність. Панування законності у діяльності органів державної влади має базуватися на неухильному дотриманні її представниками букви закону, сумлінному виконанні ними правових норм. Кожна людина та суспільство має усвідомити важливість дотримання та виконання законів, тому реформування у різних сферах суспільного життя зумовлює переосмислення правових категорій право, закон, справедливість. Особливо слід звернути увагу на формуванні правосвідомості людини, що допоможе сприйняти закон такий, що відповідає загальним засадам права; неприпустимість відриву права від життя суспільства, що забезпечує обґрунтованість і реальність його змісту.

Проте, низька ефективність нормотворчості, наявність прогалин і колізій у чинному законодавстві негативно позначається на правозастосовній діяльності суб'єктів забезпечення законності і правопорядку в Україні, зокрема – правоохоронних органів, судів та, у свою чергу, обу-

мовлює поширення правового нігілізму в суспільстві.

У юридичних енциклопедичних словниках правовий нігілізм визначається як напрям політико-правової думки, який відкидає соціальну цінність права і культивує негативне ставлення до нього і належить до стійких та поширених виявів деформації правосвідомості населення. Може мати місце і в прямій, і в прихованій формах: від скептичного ставлення до права до повної зневіри у його реальних та потенційних можливостях. Основними причинами правового нігілізму називають, зокрема, низьку загальну і правову культуру населення; незадовільну якість законодавства, його декларативність; стан вседозволеності в суспільстві і державі тощо [1].

На думку С.О. Гладкого причини існування правового нігілізму та інших деформацій правосвідомості та девіантної поведінки є складними, їх слід розглядати системно, враховуючи як зовнішні, так і внутрішні для індивідуальної психіки чинники. До зовнішніх належать соціально-економічні, насамперед низький рівень життя, безробіття, політичні, ідейно-культурні, правові умови життя індивіда. Внутрішніми причинами є ті психологічні чинники, що створюють внутрішній конфлікт особистості і призводять до появи аномальних потреб та деформації мотивів соціальної поведінки. Завданням правового самопізнання є виявлення, відстеження дії таких чинників у власному психічному просторі, їх нейтралізація. Можливість останньої залежить від багатьох передумов, серед яких центральне місце посідає адекватна самооцінка, а також доцільний вибір способів і концептуальних засад позитивної зміни правосвідомості [2, с. 72].

Поряд із правовим нігілізмом набуває поширення помилкове застосування або реалізація норм права, що, на відміну від правового нігілізму, характеризується наявністю чи відсутністю умислу при неналежному застосуванні або реалізації норм права, а також зловживання правом матеріальним і процесуальним. Так, В.В. Горбалінський, досліджуючи проблему судової помилки в адміністративно-

му судочинстві, виділяє такі її ознаки, як особливий суб'єкт – суд (суддя, колегія суддів), учасником, який не має заінтересованості у вирішенні справи; зміст – відхилення від встановленого процесуального порядку, або неправильна реалізація норм матеріального законодавства; результат – негативний; наслідки – відсутність досягнення мети процесуального порядку вирішення конкретної справи адміністративної юрисдикції або створення перешкоди у її досягненні. На думку дослідника, на виникнення судових помилок впливають і специфіка спору, що є предметом адміністративного судочинства, а також значна розпорошеність норм адміністративного матеріального законодавства по нормативних актах різної юридичної сили, що ускладнює їх застосування [3].

Стримуючим чинником фактів зловживання правом, особливо у сфері застосування адміністративного процесуального законодавства, є правові позиції Конституційного Суду України як єдиного органу конституційної юрисдикції, так і вищих судових органів, викладених у постановках пленумів. Надаючи роз'яснення у царині застосування певних норм матеріального і процесуального права, суд виступає гарантом забезпечення єдності судової практики. Разом із тим, слід вказати про те, що судова реформа, яка відбувається в Україні, може потягнути наслідки і позитивного, і негативного характеру. Серед останніх – потенційна можливість формування суддівського корпусу особами, які не є професійно підготовленими суддями, а тому мають пройти додаткову фахову підготовку. Слід відзначити і те, що перехідний період судової реформи пов'язаний із неможливістю забезпечення діючим судом розгляду справ у розумні строки внаслідок наявності значної кількості вакансій суддів у судах [16, с. 166].

Висновки. Для подолання правового нігілізму в управлінській та правоохоронній сферах слід підвищити рівень правосвідомості державних службовців, що створить умови для формування належного рівня правової культури, вдосконалення законодавства, профілактика злочинності, створення дієвого механізму захисту прав громадян, розроблення концепцій правової реформи, ствердження ідеї поваги до права, забезпечення

незалежності діяльності державних органів від політичних рішень.

З метою подолання проблем низької ефективності нормотворення доцільно вжити заходів щодо усунення політизації процесів формування та прийняття нормативно-правових актів, постійний моніторинг діючого законодавства на предмет встановлення міри і ступеню регулюючого впливу відповідної правової норми або акту в цілому на суспільні відносини, розробка та прийняття стратегії законотворчості та її суворе дотримання. Останнє має стати стримуючим чинником хаотичної, ситуативної нормотворчості, що забезпечує реалізацію принципу законності в системі державного управління [7].

Необхідно також зазначити, що для забезпечення законності та правопорядку в державі насамперед її керівники, законотворці та усі громадяни мають володіти високою правовою культурою та правовою свідомістю, суворо дотримуючись законів, показуючи приклад для наслідування, оскільки саме це гарантує побудову сильної і організованої держави.

Література

1. Великий енциклопедичний юридичний словник / за ред. Ю. С. Шемшученка. Київ: Юридична думка, 2012. С. 716-720.
2. Гладкий С.О. Правовий нігілізм як об'єкт правового самопізнання. *Форум права*. 2014. № 3. С. 69-73.
3. Горбалінський В.В. Судова помилка в адміністративному судочинстві: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Національний авіаційний університет. Київ, 2015. С. 8-9.
4. Загальна теорія права: підручник / за заг. ред. М.І. Козюбри. Київ: Ваіте, 2015. 365 с.
5. Колпаков В.К., Гордєєв В.В., Сопілко І.М. та ін. Процесуальний примус в адміністративній відповідальності: монографія. Харків: Харків юридичний, 2011. 318 с.
6. Конституція України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
7. Крыжановский А.Ф. Право и правопорядок: взаиморазверстка правовых категорий. *Актуальні проблеми держави і права*. Вип. 45 А437 / редкол.: С.В. Ківалов (гол. ред.) та ін.;

відп. за вип. Ю.М. Оборотов. Одеса: Юридична література, 2009. 404 с.

8. Ленівський Р.В. Сутність адміністративно-правових засобів забезпечення законності і правопорядку в Україні та їх систематизація. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2016. Вип. 6. С. 79-82.

9. Малютіна І.П. Філософсько-правові аспекти дефініцій закон і законність у часовій ретроспективі. *Юридична наука*. 2012. № 6. С. 146-152. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/jnn_2012_6_15.8

10. Мінченко О.В. Теоретико-методологічні аспекти праворозуміння законності. Наукові праці Національного авіаційного університету. Серія «Юридичний вісник «Повітряне і космічне право». 2012. № 1 (22). С. 23-26.

11. Пархоменко Н.М. Конституційна законність як мета, вимога та правовий режим: теоретичні аспекти. *Альманах права*. 2012. Вип. 3. С. 38.

12. Скакун О.Ф. Теорія держави і права: підруч. Київ: Алерта; ЦУЛ, 2011. С. 454-499.

13. Сопілко І.М., Ленівський Р.В. Адміністративно-правові засоби забезпечення законності і правопорядку в Україні: монографія. Київ: НАУ, 2018. 231 с.

14. Сучасна правова енциклопедія / О.В. Зайчук, О.Л. Копиленко, Н.М. Оніщенко, та ін.; за заг. ред. О.В. Зайчука. Ін-т законодавства Верховної Ради України. Київ: Юрінком Інтер, 2010. С. 121.

15. Філик Н.В. Державно-правові засади громадянського суспільства: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.01. Київ, 2004. 20 с.

16. Хомишин І.Ю. Правовий механізм забезпечення правопорядку на місцевому рівні. *Митна справа*. 2012. № 2 (80). Ч. 2. Кн. 2. С. 404-408.

17. Шай Р.Я. Правопорядок і законність як ознаки правової держави. URL: http://science2016.lp.edu.ua/sites/default/files/Full_text_of_%20papers/vnulpurn_2014_801_23.pdf 13

References

1. Velykyj encyklopedychnyj jurydychnyj slovnyk / za red. Ju.S. Shemshuchenka. Kyiv: Jurydychna dumka, 2012. S. 716-720.

2. Gladkyj S.O. Pravovyj nigilizm jak ob'jekt pravovogo samopiznannja. *Forum prava*. 2014. № 3. S. 69-73.
3. Gorbalsin'kyj V.V. Sudova pomyłka v administratyvnomu sudochynstvi: dys. ... kand. juryd. nauk: 12.00.07. Nacional'nyj aviacijnyj universytet. Kyi'v, 2015. S. 8-9.
4. Zagal'na teorija prava: pidručnyk / za zag. red. M.I. Kozjubry. Kyi'v: Vaite, 2015. 365 s.
5. Kolpakov V.K., Gordjejev V.V., Sopilko I.M. ta in. Procesual'nyj pryms v administratyvnij vidpovidal'nosti: monografija. Harkiv: Harkiv jurydychnyj, 2011. 318 s.
6. Konstytucija Ukrai'ny. *Vidomosti Verhovnoi' Rady Ukrai'ny*. 1996. № 30. St. 141.
7. Kryzhanovskij A.F. Pravo i pravoporjadok: vzaimorazverstka pravovyh kategorij. *Aktual'ni problemi derzhavi i prava*. Vip. 45 A437 / redkol.: S.V. Kivalov (gol. red.) ta in.; vidp. za vip. Ju.M. Oborotov. Odesa: Juridichna literatura, 2009. 404 s.
8. Lenivs'kyj R.V. Sutnist' administratyvno-pravovyh zasobiv zabezpečennja zakonnosti i pravoporjadku v Ukrai'ni ta i'h systematyzacija. *Aktual'ni problemy vitczyznjanoi' jursprudencii'*. 2016. Vyp. 6. S. 79-82.
9. Maljutina I.P. Filozofs'ko-pravovi aspekty definicij zakon i zakonnist' u chasovij retrospektyvi. *Jurydychna nauka*. 2012. № 6. S. 146-152. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/jnn_2012_6_15.8
10. Minchenko O.V. Teoretyko-metodologichni aspekty pravorozuminnja zakonnosti. Naukovi praci Nacional'nogo aviacijnogo universytetu. Serija «Jurydychnyj visnyk «Povitrijane i kosmichne pravo». 2012. № 1 (22). S. 23-26.
11. Parhomenko N.M. Konstytucijna zakonnist' jak meta, vymoga ta pravovyj rezhyt: teoretychni aspekty. *Al'manah prava*. 2012. Vyp. 3. S. 38.
12. Skakun O.F. Teorija derzhavy i prava: pidruč. Kyi'v: Alerta; CUL, 2011. S. 454-499.
13. Sopilko I.M., Lenivs'kyj R.V. Administratyvno-provovi zasoby zabezpečennja zakonnosti i pravoporjadku v Ukrai'ni: monografija. Kyi'v: NAU, 2018. 231 s.
14. Suchasna pravova encyklopedija / O.V. Zajchuk, O.L. Kopylenko, N.M. Onishhenko, ta in.; za zag. red. O.V. Zajchuka. In-t zakonodavstva Verhovnoi' Rady Ukrai'ny. Kyi'v: Jurinkom Inter, 2010. S. 121.
15. Filyk N.V. Derzhavno-pravovi zasady gromadjans'kogo suspil'stva: avtoref. dys. ... kand. juryd. nauk: spec. 12.00.01. Kyi'v, 2004. 20 s.
16. Homyshyn I.Ju. Pravovyj mehanizm zabezpečennja pravoporjadku na miscevomu rivni. *Mytna sprava*. 2012. № 2 (80). Ch. 2. Kn. 2. S. 404-408.
17. Shaj R.Ja. Pravoporjadok i zakonnist' jak oznaky pravovoi' derzhavy. URL: http://science2016.lp.edu.ua/sites/default/files/Full_text_of_%20papers/vnulpurn_2014_801_23.pdf 13

**PROVISION OF LEGAL AND REGULATORY PROTECTION
IN UKRAINE IN CONDITIONS OF REFORM
OF PUBLIC INSTITUTIONS**

National Aviation University
Kosmonavta Komarova Avenue, 1, 03680, Kyiv, Ukraine
E-mail: sopilko_i@ukr.net

Purpose: in the article authors are exploring modern ways to ensure law and order. **Research methods:** while writing the article, methods of analysis and synthesis were used. Used comparative method of research. **Results:** the authors focus on the theoretical approaches to the definition of law and order. The authors agree with the scientists about the need for real compliance with the laws of all strata of society. **Discussion:** separately, the authors focus on rethinking law and order in Ukraine.

The authors believe that in order to overcome legal nihilism in the administrative and law enforcement spheres it is necessary to increase the level of legal awareness of civil servants, which will create conditions for the formation of an appropriate level of legal culture, improvement of legislation, crime prevention, creation of an effective mechanism for protecting the rights of citizens, developing legal reform concepts, affirming the idea respect for the right, ensuring the independence of the state bodies from political decisions.

In order to overcome the problems of low efficiency, it is advisable to take measures to eliminate the politicization of the processes of formation and adoption of normative legal acts, continuous monitoring of the current legislation in order to determine the extent and degree of regulatory influence of the relevant legal norm or act in general on social relations, the development and adoption of a lawmaking strategy and its strict observance. The latter must become a deterrent to chaotic, situational rule-making, which ensures the implementation of the principle of legality in the system of public administration [7].

It should also be noted that in order to ensure law and order in the state, first of all, its leaders, lawmakers and all citizens must have a high legal culture and legal consciousness, strictly adhering to the laws, showing an example for imitation, as this guarantees the construction of a strong and organized state.

Keywords: implementation; human rights; law; order; sense of justice; civil society.